



Numărul 43. Oradea-mare 25 oct. (6 nov.) 1898. Anul XXXIV.

Apare duminica. Abonament pe an 8 fl., pe $\frac{1}{2}$ de an 4 fl., pe 3 luni 2 fl. Pentru România pe an 20 lei

La Constanța.

Sosind la Constanța, par că o adiere mai românească te întâmpină. La gară vezi Români, auzi limba noastră și te simți mai acasă. Prietenul nostru, căruia îi scrisesem din București, ne salută cu bucurie. Luăm o birjă și tătarul mână repede jos la port, să ne aședăm bagajele în biroul serviciului maritim român.

Nu șcim unde să ne uităm mai întins : la oraș sau la mare ? Să privim stradele, clădirile, otelurile, catedrala, giamiile, care toate la olaltă ne fac o impresiune necunoscută încă ; ori să admirăm nesfârșita mare, ce împrejmușcă colțul extrem al orașului și ale cărei valuri verzi și turbate cuprind tot orizontul, purtând par că o luptă vecinică cu cerul și pământul.

În curând inse învinge marea. Și nu ne mai uităm decât la ea. Toată atențiunea noastră o absoarbe numai marea. Și cu cât o privim mai mult, cu atâta ne atrage mai tare, cu atâta ne cereșce mai adânc.

Impresiunea ce sim-

țim, vădând întea-oră o mare, e sguuitoare. Panoarama ei ne ofere atâtea minunății de care nici n'am visat, încât rămânem uimiți, ca în fața unui colos necunoscut. Pământul pe care stăm, ne pare un pitic, o jucărie în mâna urieșului, care poate s'o sfărâme la tot momentul.

Pe cât de imposantă, vederea este inse și tot atât de înflorătoare. În tăcerea nemărginită ce o domnește, izbirea valurilor vecinic agitate sună încremenitor. Vântul, care nu se mai alină, ridică turnuri și sapă prăpastii.

Iată colo o luntre cu doi oameni. Vezlașul lucrează din resputeri și luntrița se leagănă ușor. Vine un val, ridică luntrea și apoi o doboară jos, cât nu o mai vedem. Ne cuprind fiori. Sărmanii, o fi perit. Dar în momentul următor luntrița apare de nou. Oamenii trăesc. Un alt val le izbeșce luntrea. Iarăș nu-i vedem. Apoi iar apar. Și tot așa. Un joc ce-ți închiagă sângele.

Priveștiștea e descurăgiătoare. Ne cuprinde teama, că la noapte avem să pornim pe aceleași valuri, că avem să ne expunem viața capri-



VEDERE DIN CONSTANȚA.

țiilor acestei mări. Și ca ș-o fantomă din vis ne apare faptul zdrobitor, că nu de mult, abia cu 3—4 săptămâni înainte vreme, s'a cufundat în marea aceasta, nu departe de portul Constanța, „Meteorul“ unul din strălucitele vapoare de pasageri ale României.

În momentul acela mi-aduc aminte de cuvintele Maj. Sale regelui Carol, care în cea din urmă ședință solemnă a sesiunii generale din primăvara trecută a Academiei Române, făcându-mi onoarea să me întrebe, că unde m'oiu duce după încheierea sesiunii? mi-a observat, că Marea Neagră e marea cea mai agitată.

Să călătorești pentru prim oră pe mare și din întâmplare tocmai pe cea mai turbată! Nu-i vorbă, nu cam atrăgea! Me încurajam înse cu observațiunea dlui Saligny, care mi-a dîs că toți locuitorii de la cutare mare susțin că marea lor e cea mai primejdioasă...

Într'aceste sosirăm jos la cheiu, unde sta gata de pornire vaporul „Principesa Maria“, care avea să ne ducă la Constantinopol. Subagentul serviciului maritim român, dl Alexandru Bogza, ne întimpină afabil și ne dete informațiile cerute. Apoi o lurăm în sus spre oraș la dejun, după care pornirăm să vizităm Constanța.

Până sara, cu trăsura și pe jos, vizitarăm aproape tot ce este mai interesant și mai vrednic de vădut, conduși de confratele nostru dl Petru Vulcan, originar din Macedonia, iar acuma în funcțiune la prefectura de acolo, bine cunoscut și din coloanele foi noastre, căruia și în locul acesta îi aducem mulțumirile noastre.

Constanța, precum se șcie, s'a întemeiat în locul unde a existat vechiul oraș Tomis, a cărui istorie se perde în negura poveștilor. Tomis a fost un oraș vestit și înflorit, care pentru noi are o însemnătate deosebită, pentru că poetul Ovidiu, exilat din Roma, acolo ș-a petrecut anii cei din urmă ai vieții sale. Hunii au predat și orașul acela; iar genovesii în evul de mijloc au făcut și acolo un port de mare. Sub turci, s'a numit Küstendje; la 1878, în urma tratatului din Berlin, care a dat României Dobrogea, în locul Basarabiei răpite, ajungând sub dominațiunea română, i s'a redat numele „Constanța“.

Situația orașului e foarte romantică. Formând o peninsulă, ce intră în Marea-Neagră, Constanța e împrejmuită din trei părți tot de mare și astfel e potrivită de minune a fi un port maritim. Poziția aceasta îi dă o însemnătate mare pentru România, însemnătate care ne face să uităm toate miseriile dobrogene, căci numai astfel are și ea un port de mare, care legat acum, prin podul de peste Dunăre, cu capitala țării, are pentru comerț importanța cea mai naltă.

Aprețind aceste, guvernele și corpurile legiuitoare ale României au propus și votat sume mari, pentru a transformă portul într'o estindere și siguranță conform menirii sale. Aceste uriașe lucrări, cari au să coste vr'o cinci-șeci de milioane, au și început și se urmează cu stăruință, având să se încheie peste patru ani.

Ceea ce privește orașul, de când e sub stăpânirea română, a făcut mare progres. Acesta se manifestează atât în exterior, cât și în privința organizației sale. Capitala județului cu acelaș nume, orașul are o mulțime de clădiri nouă, reclamate de trebuințele administrative, culturale și militare, Case particulare de toată frumusețea și oteluri elegante. Un bulevard admirabil și câteva strade destul de curățate. Ceea ce i dă un colorit deosebit, este comerțul; prăvălii lângă prăvălii, cu tot felul de marfe orientale, ne probează că suntem la port.

Poporațiunea se compune din Români, Greci, Turci, Tatauri, Bulgari, Armeni și — firește — Ovrei. Majoritatea relativă e română, dar neromâni la oaltă sunt mai mulți decât Români, cari din unspredece mii de locuitori se urcă numai peste trei mii. Poporațiunea română înse tot crește, câtă vreme cea străină scade.

O plimbare pe bulevardul Elisabeta este tot ce mai frumos se poate întipui. Începând de la port, acela ne conduce pe marginea extremă a mării și ne arată cele mai minunate priveliști spre mare. Mergând în sus, ochii noștri sunt ațintiți tot în dreapta și trec din surprinderi în surprinderi. Formațiunea stâncelor, pe vîrfurile cărora stau clădite palatele și casele, a căror temelii sunt bătute de valurile mării mugitoare, ofere altă și altă panoramă, în giurul căreia cadra vecinică e marea 'n infinit...

Îndată la început ne atrage pavilionul de petrecere, ale cărui picioare se ridică din valuri, câtă vreme verenda e împinsă deasupra mării. Fereștile sara sunt iluminate a *giorno*, în lăuntru cântă musica și părechi vesele dansează bostonul; din afară lampioane aternate spre mare fac o lumină feerică, sub care dame și domni conversează intim, desfătându-se în marea dinaintea lor, ca 'n o mie și una de nopți.

Sub farmecul acestei întipuirii, stăm încântați și nu ne vine să plecăm; înse timpul e scurt și mai avem de vădut, unde n'am ajuns încă.

De pe bulevard mai notez încă palatul prințului Grigorie Sturdza, cu o poziție minunată pe malul mării, d'a stânga cu țermurii Dobrogei cari se perd în zarea depărtării; la dreapta tabloul infinit al mării.

Centrul orașului e la Piața Independenței, unde se află statua lui Ovidiu ridicată la 1883. De acolo pornesc spre vale alte două strade, la mijlocul marginii se vede catedrala și în depărtare nesfârșita mare, precum arată și ilustrația din fruntea acestui numer al foi noastre. Aici este și emporiul comerțului, bine reprezentat și de Români, dintre cari macedoneanul Dabo ocupă un loc de frunte.

Palatul administrativ, pe care l-am vizitat și din lăuntru, este un edificiu modern și cu gust, care formează un contrast izbitor în mijlocul necurățeniei tăta reșci ce începe de acolo în sus.

Eșind, nu departe, deterăm de-o gîmie turcească, prima ce vădusem de aproape. Din întâmplare hogia chiar în momentul acela eși pe balconul din vîrfurile minaretei, cântându-și cântarea obicnuită, câtă vreme poporațiunea de pe stradă trecea nepăsător, căutându-și de treabă. Stătui locului și ascultându-l, îmi părea că cântarea aceea de jale e cântecul de lebedă al sîmîntei turcești care 'n locul acela se stinge și pîere.

Vizitarăm apoi școala primară „Prințul Ferdinand și princessa Maria“, o construcție și organizație cu totul modernă; spitalul comunal, curat și bine arangiat; prefectura; câteva oteluri, printre cari cel mai frumos e Otelul Carol I și în urmă amicul nostru Petru Vulcan ne-a condus în localul Cercului literar Ovidiu, unde se află totodată și biblioteca tinerimei române-albaneze.

Cercul Ovidiu s'a înființat mi se pare numai în anul trecut și prin stăruința celor din fruntea lui a ajuns în scurtă vreme un centru cultural românesc în Dobrogea. Cercul acesta a arangiat conferențe literare, serbări culturale, reprezentații teatrale, întemeiază o Bibliotecă universală și a început să scoată o valoroasă revistă intitulată „Ovidiu“ prima revistă literară dobrogeană. Localul Cercului, bine arangiat, cu mobile mo-

derne, ne imprimă suvenirea cea mai plăcută. Aducem sincerele noastre felicitări dlui Petru Vulcan, președintele Cercului, care dimpreună cu vicepreședinții colonel dr. G. Bălăceanu, Al. Caranfil și cu ceilalți membri ai comitetului, au tot meritul că Cercul înjghebat cu multă însuflețire, a luat un avânt atât de frumos.

Ne-am dus și la cimiter. Prin niște strade murdare tătărești, am eșit pe un platou înalt, de unde vezi tot orașul și marea, acolo e cimiterul creștinilor. E bine întreținut, sunt multe monumente frumoase, inscripțiile cea mai mare parte în limba greacă.

Cimiterul acesta e renumit pentru monumentul rădicat într'ensul de guvernul francez întru amintirea soldaților francezi căduți în rebelul de la Crimeea și ale căror osăminte transportate de acolo pe Marea-Neagră la Constanța au fost îngropate aici.

Am privit cu duiosie imponentul monument, sub care, departe de patria lor, de toți cei ce i-au iubit, sunt adunate oasele vitejilor cari au luptat și murit pentru gloria neamului francez. Vântul care din spre mare adia mărețul bloc, par că aducea de acolo sărutul locului unde dâșii ș-au vărsat sângele, spre a le transporta memoria în scumpa lor țară.

Inscripțiunea e următoare :

LA FRANCE
A SES
SOLDATS MORTS
POUR
LA PATRIE
1854—1855

Cu impresiune jalnică pornirăm în jos, trecând pe lângă niște casarme, îndurând un vânt neplăcut care ne suflă în față.

Constanța are două calamități: întâiu vântul și a doua: lipsa apei de beut. Neajunsul al doile se poate îndreptă, aducându-se apa trebuitoare de la cutare izvor; s'a și făcut un plan pentru conducerea de la satul Anadolchoi, situat la depărtare de 4 kilometri. Înse contra vântului nu este nici un remediu. Și ce vânt! Te taie ca briceagul. Și cât ține! Aproape tot anul. Deosebit iarna, când ninge și te suflă 'n față, ori face grămeți urieșe de zăpadă, trebuie să fie grozav.

Vara tot e mai plăcut. A'unci aerul de mare temperază atmosfera; vine lume și e oareș-care viață socială, ceea ce iarna lipsește cu deseversire; se dechid băile de mare, unde duce o cale ferată, se dau concerte și baluri și uiți că ești în Dobrogea.

Trecând pe lângă gimnasiul clasic, înființat la 1896, în urmă ne-am dus să vizităm biserica catedrală română. Aședată deasupra portului, pe un punct extrem al orașului, ea are o înfățișare impunătoare, care se prezintă de departe călătorilor cari sosesc de pe mare. S'a zidit înainte cu vr'o dece ani și a fost pictată de artistul Mirea. Ornamentica este făcută cu lux mare, iar tablourile arată un stil modern, care a stârnit multă discuțiune. Artistul s'a abătut de la concepțiunea legendară, care înfătoșează în deosebi evlavie și a pictat niște sfinți nu numai evlavioase, dar și frumoase afară din cale, la care să te tot uți. Aceasta înse nu le-a convinit multora, ba unii diceau că portretele sfințelor sunt făcute după modeluri viue, ceea ce a stârnit multă vorbă, încât a trebuit să iasă din București o comisie de oameni competenți, în frunte cu regretatul academician Odobescu, spre a con-

stată dacă biserica nu e profanată și dacă se poate sfinți. Resultatul a fost, că arta a învins și catedrala s'a deschis.

Dar e sară. Vaporul are să pornească în curând. Amicii nostri ne petrec la port, ne luăm remas bun, urcăm vaporul „Principesa Maria“, unde ne ocupăm cabinul și ieșim pe bord să vedem tabloul maritim în mijlocul căruia ne aflăm.

S'a întunecat cu deseversire. Și în mijlocul acestei întunecimi orașul colo sus pe mal, cu ferestile sale iluminate, apare ca un urieș castel fantastic. Încolo o noapte nepetrusă, din care licărește numai vecinica lumină a farului mântuitor.

Vaporul „Principesa Maria“ e o construcțiune navală foarte elegantă. Ofere tot confortul: Cabine bune, sale mari, odăi de baie, bucătărie franceză și luminație electrică. În deosebi e strălucită odaia de prândire a clasei prime, iar sala de musică din etagiu în stil rococo revarsă un lux briliant. Vaporul acesta e construit de șantierul naval Fratelli Orlando din Livorno și a costat un milion cinci sute de lei.

Din întâmplare tot cu vaporul acesta călătorește și dl ministru al lucrurilor publice I. C. Brătianu cu mama, dna Pia Brătianu, văduva ilustrului Ion Brătianu, surorile și alți membri ai familiei, precum și dl Anghel Saligny, membru al Academiei Române și directorul general al căilor ferate și al serviciului maritim român, dimpreună cu alți cunoscuți de la București. O societate distinsă, care apoi la Constantinopol ne-a înlesnit să putem vedea palaturile sultanilor.

Și iată că signalul sună. Vaporul începe a se mișcă și încetul cu încetul părăsește portul. O curioasă legănare ne silește să ne ținem bine. Înaintăm tot mai mult spre mare. Luminile din ferestile Constanței devin tot mai mici, până când în cele din urmă dispar cu totul. Nu mai vedem nici malurile. Abia mai licărește farul. Apoi se stinge și acela. Sântem în mijlocul mării.

Vaporul nostru se leagănă tot mai mult. Călătorii de pe bord dispar unul câte unul, căci legănatul îi amețește. Căpitanul stă neclintit la locul seu și matrozii își îndeplinesc lucrul cu nepăsare. În fiecare jumătate de oră sună clopoțelul și vine matrozul de serviciu anunciând căpitanului câte mile am înaintat.

În mijlocul mării întunecate vaporul nostru iluminat pare o lumină plutindă. Și nu s'aude decât ropotul roșilor și mugetul valurilor ce se izbesc sfărându-se în miliarde de schinte.

De odată apare luna, ca o regină fermecătoare; rațele ei se resfrâng pe undele vecinic mișcătoare și schimbă toată panorama. Privelște dumnezeiască. O lumină arginție se revarsă d'asupra apei nescfârșite, par că vedem fundul mării și sute de delfini sar pe suprafață judecându-se navalnic...

Rădemat de grilagiu, privesc, dus pe gânduri, acest tablou al măreței naturi și d'odată observ c'am remas singur; vântul încă începe a suflă mai cu tărie; arunc dar o ultimă privire spre mare și me cobor, dîcând căpitanului:

— Noapte bună!

IOSIF VULCAN.





Cântec.

*Lângă calda-ți răsuflare,
Lângă dulcele-ți suris,
Viața 'ntreagă mie-mi pare,
Mie-mi pare paradis.*

*Cât votu fi eu legănată
Ș-adormită 'ntr'al teu cânt,
Viața-mi ție-ți e 'nchinată,
Închinată pe pământ!*

SMARA.



Rosa veștedă.

Când privesc toamna stolorile de rëndunele, cum pleacă în lungă pribegie; — când văd frunzele îngălbenite, cum cad de pe arbori, la cea mai ușoară suflare de vânt, cum se aștern pe pământ, și cum plâng, când le calci cu piciorul, — me apucă o melancolie nespūsă și o tristeță profundă me cuprinde. Privesc cu jale pasările și me gândesc cu regret la trecut.

Și așa îmi place atunci, dacă pot să fiu câteva ciasuri singur, — dacă me pot gândi neturburat la ce a fost.

Fel de fel de chipuri trec atunci pe dinaintea ochilor sufletului meu; me uit la ele în liniște, cum se perêndează pe dinaintea mea, opresc pe cele mai dragi și trec cu privirea peste cele neplăcute...

E așa de mult de atunci, par că numai cu greu îmi mai pot compune în creerii mei chipurile lor.

Erau doue prietene nedespărțite. Trăiseră multă vreme la olaltă, ele își spuneau toate bucuriile și se mângăiau în necasuri și supărări.

Am ăis supărări? dar vădutu-le-a oare-cine triste, ori zărit-au vre-o umbră de supărare pe fețele lor tinerești?

O, erau așa de drăgălașe, când treceau vesele și suridende de alungul promenății, ori când ședend pe o bancă, rupeau neastempérate frunze de acăț!

Și să nu credeți, că voiau doară să-și cerce norocull nu! inima lor eră așa de curată și visurile așa de liniștite! Ele rupeau frunzele de acăț din petrecere, ori spre a face lumea curioasă. Și când observau, că cutare tîner ar voi să se apropie, să le vorbească, atunci priviau airea, făceau fețe serioase, ori se ridicau și plecau mai departe.

De la un timp observ, că Silvia eră tot singură. Veselă eră și acum, dar par că totuș nu așa ca atunci, când șcicia că are la brațul seu pe Cornelia.

Am întreat-o într'o ăi: Unde ăi-i prietina? și

mi-a respuns cu multă durere, că a părăsit-o, s'a dus acasă.

— Și n'are să mai vină pe aci?

— Se poate, dar numai pe timp scurt.

— S'a urit așa de mult la noi, încât nu ne mai doreșce nici odată? nu te doreșce nici pe dta, care i-ai fost o amică așa de bună?

— O, nu! Cornelia a plâns așa de mult, când s'a dus de aici, dar... a trebuit să meargă.

— A trebuit să meargă?.. și am privit în fața ei și am tăcut. Pricepeam, că este ceva, ce mie nu-mi poate spune...

Trecuse aproape un an, și în o ăi zăresc pe Silvia trecend pe stradă, alătorea cu o domnișoară încă tîneră, dar pe a cărei față așa de frumoasă și interesantă, se vedeau urmele unei suferinți adânci.

De și trăsăturile feței îmi păreau așa de cunoscute, totuș nu puteam ghici, cine poate fi străina aceea?

Gurița aceea nu e făcută par că să fie așa de tăcută, și ochii aceia vii și acum, le-ar sta cu mult mai bine, când ar fi mai neastempărați.

Dar... să fie oare ea? vesela și sglobia Cornelia de altă dată? Ea e, de sigur! Această schimbare? această seriositate suferindă? de unde și pentru ce? Iată întrebări, la cari nimeni nu putea răspunde, de și mulți ar fi dorit să pîtrundă vîlul, care le ascundea.

Zădarnic! nime nu putea străbate în taina aceasta, o ființă singură eră, care ar fi putut da ceva explicații, și ființa aceasta eră Silvia.

Me întelnisem adese cu ea, de la ăia aceea, când o vădusem cu Cornelia, care plecase, după o scurtă petrecere, — nici odată înse nu avusem curajul să-i fac întrebarea, a cărei respuns așa de dornic eram să-l șciu.

O întemplantare fericită pentru mine și de tot neașteptată, me puse în poziție de a află taina, care schimbase așa de mult firea Corneliiei.

Împrumutasem Silviei niște cărți de cetit și trebuindu-mi, i le-am cerut prin un bilet. Ocupată cu niște visite, n'avuse timp să răsfoiască filele cărți, și așa de odată cu ele mi-a trimis și trei epistole.

La început eram aproape să i le retrimis, fără de a privi, dar ispita me invinse. Și e nespūs de ușor să fii doborit de ispită, când e vorba de așa ceva, Totdauna un lucru, pe care l-a atins o mână gingașe de fată, i dă ceva neînțeles din gingășia ei, ceva tainic; dar de așa, cât lucrul acela nu mai seamănă cu altul de acel fel.

Așa eră și aci.

Trei epistole. ce le întelnești în o carte, pe care a cetit-o o drăguță de fată, e de ajuns să te facă de odată foarte curios, să te facă să uiți de toate și să deștepte în minte o singură dorință, de a șci cuprinsul lor tainic. Da, tainic, căci par că nici nu-ți poți închipui, că n'ai să afli un lucru, peste care să nu fie întins un vîl, cât de cât de nepetruns.

Așa și eu! Am apucat suridend aceste trei epistole, m'am uitat la subscriere și apoi am început a le ceti cu mult dor.

Mult ve rog, iubite cetitoare, uitați această mică greșeală și ve promit, că am să ve recitesc cuprinsul lor.

Iată înteia epistolă! Am copiat-o literă de literă, căci descrie un chin și niște suferințe dragi.

„Iubită Silvie! Nu ăi se pare, că scrisoarea mea chiar la început e șovăitoare? nu ai ăis îndată în min-



C E A Ţ I F Ă C U T ?

tea ta, că am uitat a scrie? O, dar de ai ști și tu nerăbdarea ce me muncește, de a te revede odată aci, de ai ști, te-ai grăbi să vii!

„Sau doară ai și uitat, că mi-ai promis să me cercetezi? să n'o faci, căci atunci m'aș supără așa de mult pe tine!

„Dar fi-va oare mult până atunci? te aștept cu atâta neastimpăr, spre a-ți descoperi ceva.

„Tu crești poate, Silvie dragă, că sînt tot eu, Cornelia ta, care eram așa de veselă altă dată! de ai ști cum m'am schimbat, și cât de tristă sînt! Me muncește ceva, aș dori să știu un lucru mare, mare, și nime nu mi-l poate spune decât cineva. Și chiar pe acel „cineva“ nu voiesc să-l întreb, chiar el nu doresc să știe.

„Tu îți vei fi aducînd aminte, că în ziua când am plecat spre casă, am întîlnit la gară un tînr chipș, care călătoria și el pe acelaș drum cu mine. Îți aduci aminte, că neastimpărată cum eram, am început a rupe glumind foile de acaș, și ultima frunză mi-a spus că el me iubește, de și nici odată nu l-am vădut până atunci. Noi am ris de gluma aceasta nevino-vată, dar aș? aș, mereu zăresc ochii lui blîndi, mereu par că vîd fruntea-i albă și statura-i dreaptă, mereu chipu-i fermecător, și cu neastimpăr doresc să-l vîd. Și când îl zăresc, simt fața-mi cum îmi arde, și cum mi se bate inima.

„Și de ce toate aceste? El nu mi-a spus nici o vorbă încă și eu!.. eu simt deja că-l iubesc, și mi-i frică să nu aflu nime aceasta, nime, nime, nici chiar el.

„Nu! pentru că de ar află-o, eu gîndesc că nu m'ar iubi nici odată sincer, în inima lui s'ar deșteptă un sentiment de milă, ori doară chiar de ambiție, și și-ar ride de mine, ca de o copilă nepricepută, căreia i-a furat inima, fără de ai fi vorbit!

„Ce ții tu? am dreptate?

„Și cu toate acestea, așa de mult doresc să pot odată, macar odată, conveni cu el, spre ai auđi vocea și spre a-l simți aproape de mine.

„Cine știe, când va fi aceasta!

„Și acum termin. Ora, când trece pe aci se apropie, și mi-ar păre nespuse de tristă ziua, în care nu l-aș vedea!

„Adio, Silvie dragă, gîndește-te la mine și me compătîmește!

Prietina ta

Cornelia.“

Avusem dreptate, eră la mijloc un secret, de pe care vîlul se ridică acum puțin câte puțin.

A iubi pe un tînr, pe care numai l-ai vădut, s'ar păre ceva prea fantastic, ceva nepotrivit cu realismul ăilelor de acum.

Dar cu o natură ca a Corneliei, numai așa ceva se potrivea. Pentru ea, tinerii erau niște ființe, pe cari ti privești cu un zîmbet maiestatic, cari par că n'au altă soarte, decât să se tărăiască în fața unui chip frumos de fată.

Cam de comun așa e înse sfîrșitul ăstor fel de fri. Ele privesc cu dispreț dușmanul, până ce acela pe nesimțite le înlănțuește, — și atunci trezindu-se țipă, dar e prea tîrziu.

Permiteți-mi acum să cetim și a doua scrisoare, care are un dat cu câteva luni mai tîrziu.

„... Prietina dragă și scumpă! sînt așa de fericită, cum n'aș fi cređut nici odată!

„M'am întîlnit cu el la o petrecere, am dansat mult, foarte mult împreună. Se poate să fi făcut și

cîteva prostii atunci, dar n'am ce face, îl am drag, ca pe nime în lumea aceasta!

„Să-l veđi și tu cât e de amabil, ce voce plăcută are și cât e de prevenitor!

„— Am dorit așa de mult să ve fac cunoșcința, — mi-a đis el, — pentru că dvoastre ați fost prima persoană din orașul acesta, ce am întîlnit venind aci.

„— Și eu am dorit-o aceasta, — i-am respuns eu; — și asta mi se pare, că n'ar fi trebuit să i-o spun, și nu, mai vîrtos la întîia convenire.

„De altă dată me curtisă un tînr, de care se spune că me adoară, dar pe care eu nu-l pot suferi, iar el trecea riđînd vesel, în societatea a doue bune cunoscute de a mele. Eram sigură, că povestesc de mine și de năcazul meu, și n'am putut suferi! Am așteptat momentul, când ei au venit iar aproape de noi, și am propus cavalerului meu să ne asociem și noi cu ei. El a observat, că mi-i urită societatea lui, și s'a depărtat.

„Asta, poate, vei đice tu, că încă n'ar fi trebuit să o fac, — dar nu me judecă așa aspru.

„Ei! și acum ce mai vrei să-ți scriu? Mi-a spus, că me iubește și m'a întrebat, dacă îl am și eu drag.

„Dorești să știi, ce am respuns eu? am privit sfioasă spre fața lui, care par că fi reoglinďă tot înternul, și privindu-l mi s'a părut, că atâta adevăr e în cuvintele sale, cât aș pécătuí mult, foarte mult, dacă nu i-aș crede. Și i-am cređut, i-am spus, că și eu îl am drag!...“

Și după câteva șire, cari spun de o fericire nespuse, o fericire, pe care condeul meu nici odată nu ar pute-o descrie astfel, cât voi iubite cetitoare să o și simțiți, — epistola se termină, dar de și terminată, tot par că nu te poți despărți de hîrtia aceasta, încun-giurată de atâta vraje, de atâta farmec, pe care, cine dintre noi nu l-a simțit măcar odată în viața sa?

Dar epistola a treia? — veți întrebă dornice de neastimpăr. Ce cuprinde a treia scrisoare?

De ce Cornelia e slabă și suferindă, dacă el o iubește mult și ea de asemenea? Ori doară el a și uitat-o? a voit doară numai să o înșele, să o facă să-l iubească și apoi să-i întoarcă spatele?

Nimic din toate acestea!

Dar atunci?

Iată răspunsul ce-l așteptați:

„Scumpă Silvie! Sînt tristă, și trist ca mine e timpul; triste ca mine sînt par că frunzele arborilor, pe cari un vînt le doboară la pămînt.

„Mama e bolnavă și fratele meu de la școală duce lipsă. Cum aș pute eu în aceste împregiurări dureroase să mai scriu de veselie?

„El a fost ieri aci. Mi-a repeđit, cine știe a cîtea oră dragostea lui, și m'a rugat să-i dau voie să o descopere și mamei.

„L-am rugat să n'o facă.

„A remas adănc frapat la auđul răspunsului meu.

„— Să nu o fac? atunci dă nu me iubești, și nici nu m'ai iubit vre-odată!

„— Te rog nu mai rostí cuvintele acestea. Te am iubit totdeauna și te iubesc și acum, dar...

„— Dar?...“

„— Dar, fi bun nu spune nimic mamei.

„— Și pentru ce să nu spun?

„— Să nu-i spui!... și am început a plînge.

„Oh momentul acesta a fost așa de dureros, cât n'am să-l uit nici odată!

„Și ați, când îți povestesc ție nenorocirea mea, ați încă simt umedindu-mi-se ochii, și câte o lacrimă pică pe scrisoarea mea! . . .

„Și spune-mi tu, ce ar fi trebuit să fac ?

„Mama e tot bolnavă : de o boală grea și îndelungată, fratele meu la școală cu cheltueli mari, averea noastră neînsemnată. Și el tot așa de lipsit, ca și mine. Și apoi să me mărit ? să sufere și el alături de noi durerile unei lipse, care te face nenorocit ? să vadă și el miseria amenințându-l și de ți ? . . .

„Mai bine m'am jertfit ! . . . mai bine să sufăr eu singură, decât să-l mai nenorocesc și pe el ! El poate să fie fericit cu alta, nespun de fericit căci merită ; iar eu ? . . . eu voiu îngriji de mama și de fratele meu, și me voiu consuma în tăcere, fără de a mai spune cuiva ! . . .”

Și hârtia e umedă și scrisoarea neterminată.

Jertfa, pe care Cornelia o aduse familiei sale, dar mai ales fericirii aceluia, care a iubit-o, e nespun de nobilă.

Dar ea s'a consumat mai înainte de vreme.

În scurt, după ce am vădit-o ultima oară, a fost zdrobită de durerea, care a făcut din vesela copilă de odată o : *rosă veștedă*.

S'a stins pentru totdeauna ! Un morman de frunze îngălbenite astupă mormântul ei și o păsărică călătoare s'a oprit pe o ramură de salcie plângătoare, spre a-i spune un ultim salut . . .

A.

La moartea ei.

Un paiengin își urzește

Pânza 'n streșina de paie

Și și-o țese cu grăbire

În a soarelui vâpaie.

Norii negri, plini de roadă,

Ca un stup de miere 'n faguri,

Soarele cu fir de aur

Îi brodează 'n mari zig-zaguri.

Apa 'n Mureș se 'nvrtește,

Ca roțița de sucală ;

Sara cântă 'n ședătoare

Fetele și torc urzală.

Numai ea stă nemișcată

Între trei lumini de ceară ;

Sărutări de pe-a ei buze

El nu vine să mai ceară.

La o parte furca ruptă

Cu un fus de jumătate,

Iar pe poliță stau rënduri

Fuse mari nerêschiate.

La o parte-i aruncată

Cusătura-abiă 'ncepută ;

N'a lăsat-o s'o sfêrșească

Moartea ei nepricepută.

Rîul curge și-a lui față

O sărută vânt de vară ;

Numai ea stă albă, rece,

Între trei lumini de ceară.

MAIOR.

Despre disciplina modernă.

(Urmare.)

Astfel în seria factorilor, pe care, după pedagogi, se înțeleg și înțeleg disciplina, în primul loc stă individualitatea educatorului. De la înțelepciunea lui individuală de a mană celelalte elemente constitutive ale disciplinării, — atêrnă și înriurirea acestora.

El trebuie să fie un model moral ; să aibă toate acele podoabe, cu cari dorim să fie înfrumșet sufletul junimei moderne, — și încât permite natura omească, să fie lipsit de toate acele greșeli, de cari voește să scutească el tinerimea. Un suflet egoist, plin de caprițiu, impacient, fără evlavie, nepunctual, neregulat, firetec, clevetitor, cum va pute să influințe binefăcător spiritele inocente ? Întocmai cum se cere ca un actor să cunoască deplin materialul, ca să-l știe înfătoșă fidel ; cum pictorul trebuie să cunoască colorile și combinarea lor : astfel se cere, ca educatorul să-și cunoască elevii și elevele, apoi să afle modul de tractare, tactul, să știe alege dintre diferitele mijloace ale disciplinei pe cele mai potrivite.

Condiția principală e să-și câștige autoritate. Înțeleg autoritate naturală, nu măestrărită. Naturală, care de sine se impune prin atitudinea însușirilor personale. Nu câștigată prin mijloace din afară.

Autoritatea este sufletul disciplinei. Precum pedagogul își caută un ideal și-l compune din legea morală nestrămutată : așa și copilul își închipue un ideal și ca pe atare îl privește pe pedagogul seu. Pe cât de intensiv, sau mai puțin intensiv, se reoglindează razele aceluia ideal perfect din persoana pedagogului : așa de fidelă, sau mai puțin fidelă iconă a caracterului se formează în inima elevului și totodată asemenea este și autoritatea pedagogului. Precum și noi ênșine am dubită în autoritatea idealului aceluia, observând în el scăderi : așa ș-ar perde încrederea și elevul, când ar vedé scăderi evidente. De pildă, dacă pedagogul hesitează în materia obiectelor de propunere, dacă nu i se potrivește exemplele, dacă e inconsecvent în doctrinele sau în faptele sale sau nedrept în dispoșiuni. Prin urmare ori-ce scădere intelectuală ori morală periclitează valoarea autorității.

Pedagogul trebuie să aibă reverență și caracter firm, căci „Firea nestatornică nu e în stare să înțerească intențiunea copilului spre bine ; „având voință tare, fără nici o întărire se imprimă aceasta și în elev . . .”

Autoritatea prefăcută respinge pe elev ; autoritatea adevărată îl atrage, pentru că poartă în sine iubire. Cine nu-și aduce aminte, că dintre foștii sei profesori, pe cei mai stricți, dar consecvenți, îi stimă și iubiă mai tare ? Din studiile lor se prepară mai bine și cu mai multă plăcere. Căci din toată atitudinea acelor se vedea, că doresc să-i ridice la sine, iar elevii încă toși aspirau să fie asemenea lor. Eră o iubire adevărată aceasta. Și nu este putere, nu-i artă, ca a iubirei. Nici frumșetele naturei nu pot impresionă așa

adânc spiritul omului, ca și căldura inimei. „Toată știința omenească e o nimica față de atotputernicia iubirei*.

Fie cineva cât de înțelept, un geniu, totuși cu inimă rece, cu natură respingătoare, nu poate deveni educator bun. Un zimbet, ce imediat ni se redă fidel pe fața elevului, ca din o oglinduță, face sufletul lui mai accesibil; apoi lucrează din reșpuleri, ca să susțină acea iubire, să-și câștige îndestulirea bunului seu pedagog.

Iată cât contribuie iubirea și la înlesnirea greutăților pedagogice, cari și de altminte cer atâta abnegațiune. Cât de mult ne înlesnește înriurirea asupra caracterului, ce se formează în elevi! Chiar și la studii indiferente și neînsemnate ne poate mai mult îndulci și însufleși aceasta înriurire a pedagogului. Greșește acel educator, căruia îi mai convine a fi o icoană adorată, de care nici nu îndrănesc elevii a se apropia. Așa nu-și va pute cunoaște naturelul, cugetarea, simțemintele lor. Dacă se coboară la modul lor de cugetare; dacă va fi de față, va lua parte în jocurile, excursiunile lor, când natura lor se arată în felul ei: mai multe momente folositoare poate aduna, mai bogată diagnoză poate face; mai mult îi atragem și totodată mai mult edificăm, decât în orele de învățământ, când disciplina leagă spiritele de anumit obiect.

Iubirea să nu degenereze prin exces în slăbiciune, adică să nu fie prea mare și în deosebi pentru așa numiții favoriți, — pentru că atunci pe aceștia îi face încrezuți și le dă curaj de a se abate de la unele obligamente. Iubirea trebuie moderată prin severitate. Pe cât de necesară este asta în școală, chiar așa trebuie să grigim să nu decadă la defectul iubirei; să nu pornească din trufie, sau mânie. Altfel numai de silă vor ascultă și poate să se desvoalte în ei cugetul opunerei, al cerbicieii, al vicleniei; să-și împlinescă voința în ascuns; iar cu sila de-odată se sfârșește și ascultarea. Împlinirea datoriilor nu li se prefacă în fire; dar dacă ei observă, că severitatea e împreună cu bunăvoință și iubire, atunci mereu încep a crede, că nici nu poate să fie altcum, decât cum poftășește pedagogul. Încep a se rădica la nivelul regulii, la care stă și pedagogul și la care trebuie să se ridice și dânsul.

Pe aceasta cale, pe cea mai norocoasă, am ajuns acolo, ca elevii, cunoscând binele și reul, din îndemn intern și cu ambițiune, să facă binele, după exemplul dat de pedagog și să se ferească de reu. Chiar acesta este și scopul disciplinei.

Nu putem aștepta, ca ei să-și desvoalte regulile acelea din învățăturile morale și exemplele practice istorisite. Aceasta cere oareșcare maturitate. E destul ca sentimentul de regulă să se deștepte în ei; iar regulile să le dăm gata. — Lasă știe ei, că în școală îi așteaptă altă viață, mai serioasă, decât cea petrecută în jocuri. Chiar și ei își fac ambițiune din asta; de aceea cu oareș-care superioritate și desconsiderare se uită la aceia pe cari i-au lăsat între jucării.

Dar, tocmai pentru aceea, să fim precauți în ce privește maximul și minimul disciplinei lor. Mai potrivit ar fi, ca aceea să se statorească de către corpul profesoral, după cerințele actuale și locale. Staverirea regulilor să fie clară și hotărâtă. Să se cetească în mod festiv, la începutul anului, în preșința întregului corp didactic. Ba să fie invitați și părinții și locuitorii acestora, ca să cunoscă și aceștia direcțiunea și disciplina activității școlare; așa ar fi mai viu interesul, precum conștelegerea și conlucrarea lor la rezultatul dorit.

Aceste reguli însoțite de unele adevăruri morale, să fie totdeauna înaintea elevilor, într'un esterior plăcut; să se repețească din când în când; așa apoi nu le vor considera drept pretensiuni proprii ale educatorului, nici nu le vor uita.

Punctualitatea atârnă mult de la primele impresiuni; de la început să fim dară cu grije. Punctualitatea dovedită întru împlinirea regulilor școlastice se va exprima apoi în plăcerea cu care se vor supune ordinei morale și sociale. Prin învățăturile morale, pe neșimțite le vom tipări în inima lor. Nu are nici un folos recitarea; cuvântul sboară, dar simțemintele odată înrădăcinate cu greu dispar. Nici nu duce elevul cu sine suvenir mai frumos și mai folositor din școală, decât regulile eterne ale moralului, imprimare în inima lui. La esecutarea lor să stăm pe basă etică în modul indicat; la pedepsiri numai în casuri extraordinare să ne dimitem.

Nu încapă îndoială, că cea mai laudabilă școală ar fi aceea, care ar realisa toate aceste cu frumosul, pe neobservate. Asta înse cu greu se poate. Ba e un ce regretabil, că frumoasele principii ale științei pedagogice moderne, basate pe psihologie, nici acuma n'au trecut în practică. Acelea eschid unele mijloace disciplinare, între altele pedepsele severe; ne revoaltă dar modul de tractare cu elevii în unele școli.

Mai nainte trebuie să deșteptăm în elevi sentimentul binelui, apoi vine misiunea disciplinei, de a stârni și d'a întări îndemnul lui sufletesc spre bine, oțelindu-i voința. Până ce vom desvolta acea putere sufletească, prin seditarea simțemintelor nobile, avem să aplicăm câte-odată mijloace esterne, pedepse și remunerări, dar acestea numai atunci vor produce rezultatul dorit, dacă vor fi în consonanță cu învățăturile pedagogice moderne.

Scopul pedepselor este a coregi; a deșteptă în urma greșelii un simțemânt dureros, care apoi rămâne în inima elevului ca un suvenir neplăcut și îl reține de la repetirea faptei. Acest suvenir, acest simțemânt dureros stârnește desvoltarea simțului etic, și numai în proporția acestei conlucrări are valoare.

Efectul dorit și aci atârnă de la înțelepciunea educatorului; cum alege el pedepsele și cum le aplică. Cu o apucătură învențioasă mai îngrabă obținem rezultatul dorit; și ceea ce nu se poate în destul recomanda, felul mai blând chiar și din pedepsele morale, mai adânc pătrunde; de exemplu: o privire serioasă, dojenitoare, bine nimerită, o reflexiune binevoitoare, — decât rușinarea sau șicanarea și altele.

Pedepsele trebuie bine chibzuite, cu privire la legătura lor psihologică, cu felul, isvorul, reutatea formală a greșelii. De sine urmează, că altcum vom tractă greșelile isvorite din naivitate, decât cele din reavoință; altcum cele din nebăgare de seamă, decât cele din mânie sau invidie. Altcum greșelile unui individ mai simțitor, decât ale unuia nepăsător. Ba chiar iertăm și pedeapsa, dacă elevul recunoaște greșeala și o mărturisesc cu părere de reu. În forma acesta educatorul și în pedepsire apare ca un părinte, al cărui locuitor este și cum trebuie să și apară, a cărui bunăvoință și în pedeapsă o recunoaște elevul. Nu pedepșește bucuros, și mai ales nu din patimă, căci astfel de pedeapsă iarăș numai patimă produce.

(Finea va urmă.)

ELENA FABIAN,

Căsătoria în America.

Diarele din Texas povestesc că acolo nu de mult o căsătorie a fost celebrată... *pe cale telegrafică*. Cei doi logodnici se aflau în fortul Sill, localitate unde nu sunt nici magistrați, nici preoți. Ei au telegrafiat judecătorului comitatului, D. Jones, la Jacksboro, care a răspuns, tot telegrafic, declarându-i uniți.

Eroii întâmplării următoare aparțin unor familii foarte distinse din Alabama. O mulțime enormă era adunată în biserica Mount-Hope, pentru a asista la căsătoria lui Iulian Shearer cu Miss Minnie Morau. În momentul când se începea ceremonia, dl Shearer muri, prin ruperea unui anevrism. Printre asistenți se află un tânăr, William Langley, care făcuse și el curte trei Morau, dar pe care îl refuzase preferându-i pe Shearer. În mijlocul învâlmășeii produse de moartea neașteptată a acestuia, Langley reuși să se apropie de mireasă și-i propuse... să-l înlocuiască pe reposatul... Miss Morau primi. Marți fu înmormântat Shearer și marți sara, Miss Morau se săsătorii cu William Langley.

„Monmouth Herald” povestește faptul următor. Dl Teodor Appleby din Ashburg-Park a murit de curând. Foarte bogat, el rămăsese văduv cu trei copii și, cu vr'o două zile înainte de a-și da sufletul, declară înaintea multor martori că moare de durere fiind că și-a despoiat copiii fără voce. Iată cum: cu vr'o două săptămâni înainte, dl Appleby vizită pe o doamnă Spencer, proprietara unui otel la Old-Bridge. Această doamnă îi dădu să bea cam peste măsură și după ce îl îmbătă, introduce pe dl Tilton, judecător de pace, care... celebră căsătoria. A doua zi, când Appleby se desmeți, el își aduse aminte de scena asta, dar de rușine a făcut. Fratele victimei vrea să obție prin judecată, anularea căsătoriei astea frauduloase, dar nu prea are nădejde că va reuși.

La Troy, în statul New-York, moare dl Tompson proprietar, bogat, văduv de mai mulți ani și lasă moștenitor universal pe fiul său. Testamentul este înșe atacat de miss Barker, cumnata defunctului; ea pretinde că ar fi fost femeia lui legitimă și cere dreptul său. La tribunal Miss Barker povestește că, șase săptămâni după moartea surorii sale, cumnatu-sau s'a închis cu dânsa într'o odaie și a luat pe Dumneșeu ca martor că o va iubi și stimă ca pe o femeie legitimă, dar că nu poate face o căsătorie publică pentru a nu supără pe mamă-sa. De atunci reposatul Thompson a trăit cu miss Barker, ca bărbat și femeie. Martorii citați afirmă că Thompson o prezentă ca pe femeia lui. Tribunalul hotărășe valabilitatea căsătoriei.

La Davenport, o doamnă Babcock, măritată de opt ani și mamă a doi copii, mărturisește bărbatului său că înainte de a-l cunoașce, devenise, fără nici o ceremonie religioasă sau civilă, numai prin consimțământ, femeia unui catăjan din Pensilvania. Părișită de aceasta, ea creșuse că nu e nevoie să ceară divorțul și se măritase cu dl Babcock; dar acum având remușcări, vré să-și reguleze situația. Se intențiază o acțiune de divorț. Curtea hotărășe că mariajul fictiv eră valabil și, prin urmare, a doua căsătorie este nulă. Apoi Curtea pronunță divorțul între doamna Babcock și Pensilvăneanul infidel — după care, dl Babcock se însură a doua oară cu doamna Babcock și-și legitimă copiii!

Dar căsătoria în America nu e numai lipsită de formalități; de multe ori se face în impregiurări excentrice, umoristice sau caraghioase.

La Lexington, în statul Hantucky, se celebrase o căsătorie pe un vârf înalt de munte. Imediat, o altă păreche din aceleaș oraș hotări să se căsătorească în adâncul pământului. Henry Mac-Call și logodnica lui, însoțiți de prieteni și de clergyman (preot) se transportară la grota Mammoth. Aci, târându-se pe mâni și pe genunchi, trecură the despair of the man („desperarea omului gras”), trecură cu barba peste riul Green, poporat de pești orbi, merseră patru kilometri sub pământ și sosiră în fine, cu hainele ude și rupte, în locul fixat pentru ceremonia nupțială. Aci, în mijlocul unei tăceri de mormânt, la lumina torțelor, păstorul procedă la unirea logodnicilor.

La Indianapolis, un actor și o actriță s'au căsătorit pe scenă, în timpul reprezentației. Căsătoria fusese anunțată pe afiș, ca o *great attraction*, cu numele preotului.

La Chicago, un spiritist are specialitatea căsătoriilor celebrate de spirite. Poți să capeți binecuvântarea lui Isus Christos sau a lui Mahomet după alegere; și ceea ce e și mai extraordinar, tribunalele recunosc legitimitatea unor asemenea căsătorii!



Cântece cătăneșci.

— De pe Crișul-negru. —

Pragă, dragă primăvară,
Toate plugurile ară,
Și eu merg mândră din țară;
Nu-mi bănuiesc că me duc,
Ci-mi bănuiesc după plug:
După plug cu patru vaci,
După cele mândre dragi.

Căpitane, căpitane,
Porunceșce la dobaș,
Ca să bată doba 'n paș,
Că pică cătanele,
Și-i păcat s'ermenele,
Că rămâne mamele!

Cătănire-aș, cătăni
Cătănire-aș eu un an,
De-ar fi mândra căpitan;
Cătănire-aș și vr'o doi,
De-ar fi mândrele cu noi.

Căpitane, taica nost,
Nu grăbi cu calu tare,
Că picăm după picioare!
— Șciut-ați voi feciori bine,
Când ați prins mână cu mine,
Că nu-ți muri în grădină,
Și nu-ți prinde fete 'n mână;
Ci-ați șciut voi feciori bine,
Că deu voi toți că-ți muri,
Pe marginea Dunării,
Bătându-ve cu Turcii!

IOSIF STANCA.



SALON.

Masă de cetit.

Câteva cuvinte despre opul „Schițe din Italia“ al dlui T. Bulc.

„Kennst du das Land wo die Zitronen blühen?“

Când luai în mână cartea dlui Teodor Bulc: „Schițe din Italia“, o deschisei chiar la pagina, ce cuprinde aceasta întrebare.

Am suspinat adânc, am clătinat din cap și — l-am invidiat pe autor.

De mult doriām a cunoaște aceasta fascinatoare țară, barem din descrieri mai vaste, mai amănunțite. Dar de unde? Când în general în literatura română, ramura descriptivă nu ne prea dă prilejul și ușurința de a cunoaște pe aceasta cale ținuturi, țeri străine!

Și dacă totuș avem o idee despre ele, avem de a o mulțumi numai și numai scriitorilor străini. Trist destul!

Ei dar, există o ființă cu adevărat românească, care nu ar dori să dovedească recunoștință, grațitudine — pentru învățăturile, informațiunile câștigate prin citirea de descrițiuni — celuia, ce s'a silit a imprimă în inima doritoare, cunoștința celor încă necunoscute, prin mijlocirea dulcei limbi materne? A, nu cred.

Căci noi Românii, sântem nespūs ambițioși, fapt care ne-a mântuit, ne mântuiește și ne va mântui neamul adorat de stîrpire de pe fața pământului.

„A cultivă limba maternă scumpă“, și totul ce obvine de la ea, instituțiuni culturale, științifice, industriale etc. — fie „pururea devisa noastră“. Ce ferocitate, îmbucurătoare devisa!

„Oh: Deșteaptă-te, Române!“

Și cetit-am descrieri până acū destule, dar nu mi-a suficiat. Căci din unilateralitate cum îți vei pute astempără setea după realul mult admiratei țeri: Italia?

Și nu mi-a ramas altceva de făcut, decât să aștept, mereu să aștept, până când și mie îmi va fi posibil să-mi întind aripele spre sbor pe calea indicată de doru-mi.

Fui înse împărtășită de o mare plăcere.

Am dat de: Schițele din Italia a dlui Bulc.

Sfioasă, cam cu codire, atinsei paginile, fiindu-mi frică de desiluzie.

Îmi eră teamă să întîlnesc nemulțumire în esopșiunea lucrurilor schițate. În timp de câteva clipite me aprofundai, spiritul mi se îngropă în caracterele ce înaintau plăcut, neted, clar, limpede, fără poticniri și se urmau ca dragălașe mărgele. Mîntea-mi sorbiă cu plăcere toate ramurile reprezentate ale științei. Literatura, mitologia, istoria, topografia, etnografia, arheologia, etc.

Cetiam cu satisfacție, interes și am sfîrșit cu mulțumire. Nu mai continuez. Țin a da un sfat bun iubitorilor și mai cu seamă iubitoarelor de lectură agreabilă și tot odată foarte instructivă, prin recomandarea cu căldură de a-și câștiga elegantul op al distinsului autor.

Și la sfîrșit, dle Bulc, cred sigur a fi „interpreta“

dorinței publicului iubitor de astfel de valoroase cărți, reamintindu-ve promisiunea făcută în revista: „Familia“, de a ne împărtăși și noue plăcerile gustate cu incidental sejurării dvoastre în Helveția.

La revedere!

ROMÂNCUȚA DIN BIHOR.

Ilustrațiile noastre.

Vedere din Constanța e prima noastră ilustrație din nr. acesta. Ea ne înfățișează o priveliște spre mare din Piața Independenței. Înaintea noastră, în mijloc, stă statua lui Ovidiu; cele douē strade conduc jos la mare, care se vede în depărtare, plutindu-i pe suprafață corăbii; iar colo jos la mijloc se 'nalță biserica catedrală română.

Ce ați făcut? A doua ilustrație e o scenă familiară. Copiii au frânt un obiect și mama îi dojenește. Aceia se sparie și mama îi iartă — de astă-dată.

MUSICĂ.

Dna Irena de Vladala la Lipova a dat în săptămâna trecută un concert bine reușit, cu concursul dlui Petrovici și al dnei A. Scrob.

Imnul regal român pentru orchestră. Cetim în diarele bucureștene, că tinerul și mult aplaudatul artist, dl George Enescu a arangiat „Imnul regal român“ pentru orchestră. În schimbul escelentei sale lucrări, talentatul artist a primit o gratificație de 1200 lei de la ministerul instrucțiunii.

Unde cântă artistele române. Dna Darclée, care n'a primit angajamentul oferit de direcțiunea Teatrului Național din București, a fost angajată pentru stagiunea actuală la teatrul Real din Madrid. — Dna Nuovina, care va debută și în opera română, va cânta mai înteu în teatrul mare din Marsilia.

Opera română din București. Direcțiunea generală a Teatrului Național înștiințează că, dându-și toate silințele pentru ca reprezentațiile de operă să fie în limitele posibilului, cât mai demne de capitala României, după ce a angajat ca prim șef de orchestră pe maestrul Gino Golisciani și a sporit numărul coriștilor de la 18 bărbați la 25 și de la 17 femei la 26, a mai angajat acum ca prim-tenor assolut pe Gino Martinez-Patti și ca contralto assolută pe dna Elvira Ceresole. Direcțiunea speră că a asigurat succesul operei cu concursul celebrelor noastre artiste: dna Nuovina, ale cărei reprezentațiuni încep la 15 novembre, și dna Elena Theodorini, ale cărei reprezentațiuni încep la 2 ianuarie.

BISERICĂ ȘI ȘCOALĂ.

Cine va fi ales mitropolit la Sibiu. „Telegraful Român“ scrie, că pân' acuma totdeauna s'a ales mitropolit cel mai bătrân episcop. Astfel după Șaguna, Ivăciovici, după acesta Popasu, apoi fericitul Miron Romanul. Prin consecvență, se crede, că congresul se va grupă unanim în giurul episcopului mai bătrân în aceasta demnitate. Acesta, precum se știe, este Pr. SSA episcopul Ioan Meșianu din Arad.

Canonici noi la Blaș. Dnii dr. Augustin Bunea, protonotar archidieceșan în Blaș și dl dr. Vasiliu Hossu

profesor acolo, au fost numiți canonici în capitulul mitropolitan. Iar capitulul Bobian a ales canonic pe dl dr. *Victor Szmigelski*, profesor de teologie. Primii doi s-au făcut studiile teologice la Roma, al treilea la Viena și toți s-au distins prin lucrările lor și în literatura bisericească.

Alegeri pentru congresul din Sibiu. În arhiepiscopia Sibiului s'a ordonat alegerea încă a 30 de deputați pentru congresul din Sibiu, în care diecesele Arad și Caransebeș vor avea câte 30 de deputați, spre a alege pe fiitorul mitropolit.

C E E N O U ?

Hymen. Dl *Victor Ancean*, notar la tribunalul regesc din Sibiu, duminică trecută s'a serbat cununia acolo cu dsoara *Silvia Trifan*. — Dl *Aron Flucșu*, preot ales în Săcele, s'a fidațat cu dsoara *Maria Cloaje* din Boița. — Dl dr. *O. V. Moldovan*, medic cercual în Savadisa și dsoara *Olimpia Vlăduț* se vor cununa la 6 novembre în Turda. — Dl *Petru Popescu*, absolvent de teologie al diecesei Caransebeș, s'a logodit cu dsoara *Silvia Bufan* în Reșița. — Dl *Ioan St. Coș* și dsoara *Aurelia I. Gogonea*, amândoi din Zerneșci, se vor cununa acolo în duminică viitoare. — Dl *Ioan Blându*, comerciant în Țințari lângă Brașov și dsoara *Victoria St. Taus*, fiica dlui învățator *St. Taus* din Feldioara, se vor cununa acolo în duminică viitoare. — Dl *Ioachim Totoian*, absolvent de teologie al arhiepiscopiei Blaș, se va cununa la 6 novembre cu dsoara *Ana Rus* în Mureș-Ludoș. — Dl *Pompeiu Matheiu* din Petrilaca și dsoara *Florentina Pantea* s'a cununat în Riciul-de-Câmpie.

De la curtea Românel. *Regele și regina* petrec încă tot la Sinaia, unde timpul e admirabil de frumos și fac dese plimbări cu trăsura. — *Principele Ferdinand și principesa Maria* s'au instalat asemenea pe mai mult timp la Sinaia în castelul Foișor. Altețele Lor nu vor merge pe iarnă la Nizza, ci vor sta până la primăvară în castelul Cotroceni. *Principesa Maria* la 17/29 octombrie a serbat a 23-a aniversare a nașterii Sale.

Un jude român înaintat. Dl dr. *George Plopu*, actualmente jude regesc cercual în Vișeu-de-sus, a obținut titlul și plata de jude la tabla regească, rămânând și mai departe în acelaș post.

Tinerimea română academică din Oradea-mare, ținând și la începutul acestui an școlar o sară de cunoștință, studentul în drept dl *Lucian Bolcaș* a rostit o cuvântare națională, care a stârnit mare iritațiune în colegii sei maghiari și cercetare disciplinară în contra sa; iritațiunea s'a manifestat apoi față și de ceilalți studenți români de la academia de drept de aici, cari toți s'au afirmat solidari cu amicul lor dl *Bolcaș*. În urmarea acesteia, studenții români au trimis la directorului o deputație, anunțându-i că ne mai putând să suferim insultele, sistează participarea lor la prelegeri. Mai apoi au înaintat directorului o declarațiune, prin care, accentuând, că fiind timbrați de mai multe țiare maghiare, precum și de întrunirea ținută de colegii lor maghiari, drept niște trădători ai patriei, cer în contra lor cercetare disciplinară. Cererea aceasta, dimpreună cu interogatoriul dlui *Bolcaș*, s'a înaintat la minister. În cursul acestor zile, tinerimea a primit felicitări și adheșiuni de la tinerimea română din Viena, Graz, Cernăuți și București, unde s'a făcut și o mare manifestație. Acum aflăm că directorul a asigurat pe studenții români, că

nu li se va mai face nici o insultă, deci aceștia eri vi-neri s'au presintat iarăs la prelegeri.

Picnicul tinerimii universitare române din Cluș. Din Cluș primim înștiințarea, că tinerimea universitară română de acolo va arangia în 10 novembre n. picnic în „Hotel Central”. Damaele sunt rugate a se prezenta în toaletă simplă. Ofertele marinimoase, cari sunt a se trimite la adresa dlui *George Anca* student în drept, se primesc cu mulțumită și se vor cvita în publicitate.

Împăratul și împărăteasa Germaniei în Ierusalim. În o căldură tropicală, împăratul și împărăteasa Germaniei au sosit la 30 octombrie în Ierusalim și au fost primiți de lume multă. Înteu s'au dus pe jos în biserica mormântului, unde au fost primiți de înaltul cler al tuturor riturilor. Au vizitat apoi biserica protestantă a Mântuitorului, unde i-a întâmpinat ministrul *Bosse*. Sara a fost o recepție a corpului consular, a notabilităților turcești și a demnitarilor bisericești. Părechia domnitore germană a asistat la serviciul divin la biserica protestantă din Betlehem și au vizitat apoi biserica Nașterii. Țiarele anunță, că din cauza căldurei mari, împăratul și împărăteasa își vor scurtă călătoria și pe 16 novembre se vor întoarce la Berlin. Inse căldura, după alte țiare, e numai un pretext. Adevăratul motiv e frica de anarhiști, dintre cari iarăs s'au ivit trei în părțile acelea.

Bancă românească în Suceava. Românii din Bucovina au început a se mișca și pe terenul economiei. Astfel s'a pornit și la ei o stăruință d'a înființa bănci românești. Din Suceava se anunță că fruntașii de acolo au hotărît să întemeieze în acel oraș un institut de credit și economii.

Ciuma din Viena, care a spăriat Europa, precum se crede, nu se va mai răspândi. A murit și îngrițtoarea, despre care vorbirăm în nr. trecut; dar celelalte persoane sunt mai bine. S'a ivit inse un cas în Varșovia.

Au murit: *Ioan Vulcan*, paroc și prototop gr. c. în Vermeș, în Caraș-Severin, originar din Blaș; *Ioan I. Scurtu*, paroc gr. în Șinca-nouă, în etate de 67 ani.

Proprietar, redactor respunțător și editor:
IOSIF VULCAN. (STRADA ÁLDÁS NR. 296 b.)

Oroloage americane de buzunar.

Cu garanța că nu-și perd culoarea de nickel, construcțiunea li e mai precisă și mai bună decât a celor mai scumpe.

Prețul unuia 3 fl.

Cu garanța până ce ține proviziunea.

Pentru acesta lanț argințit cu 60 cr.

Aparat de ras automat

Fox, veritabilă fabricațiune solingenă, premiat la mai multe expozițiuni, exercițiul nu-i necesariu. Tăierea exclusă. Muncă curată și comodă. Scutește de boală de piele. Durabil și cruțător de bani.

Bucata 3 fl.

Cuțitul din oțel cu *** iar celelalte părți din alpaca.

Un cuțit separat 1 fl.

Se poate comandă la

Alexandru Pollák comisionar principal

Budapesta V. ker. Kálmán-utza 11.

Colectantilor li se trimite după 5 exemplare

1 gratuit.

5—26

MERSUL TRENURILOR.

Valabil de la 1. octombrie 1898.

Cluj—Oradea-Mare—Budapesta.					Budapesta—Oradea-Mare—Cluj.								
		Accel.		Person.		Mixt.			Accel.		Person.		Mixt.
Cluj	pleacă	11 01	5 28	7	6 12	—	Budapesta	pleacă	9 15	2 15	5 45	8 30	—
Huedin	"	12 20	6 40	8 37	7 54	—	Nagy-Káta	"	10 20	3 25	7 54	10 16	—
Ciucea	"	12 52	7 09	9 19	8 32	4 40	Szolnok	"	11 19	4 23	9 27	11 31	—
Bucea	"	—	—	9 33	8 51	5 13	P.-Ladány	"	12 55	5 55	11 53	2	5
Bratca	"	—	—	9 50	9 10	5 38	Bárand	"	—	—	12 07	2 12	5 17
Vad	"	1 34	7 47	10 08	9 30	6 13	Sáp	"	—	—	12 24	2 27	5 38
Aleşd	"	†1 48	†7 59	10 25	9 48	6 42	Berettyó-Ujfalu	"	1 33	6 30	12 46	2 47	6 04
Teleagd	"	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd	"	—	—	1	3	6 21
F.-Oşorheiü	"	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes	"	—	—	1 14	3 12	6 37
Velenţa	"	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors	"	—	—	1 28	3 25	6 56
Oradea-Mare <small>soseşce</small>		2 30	8 38	11 17	10 44	8	Bihar-Püspöki	"	—	—	1 36	3 32	7 08
Oradea-Mare <small>pleacă</small>		2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Oradea-Mare <small>soseşce</small>		2 11	7 07	1 48	3 42	7 22
Bihar-Püspöki	"	—	8 51	11 42	11 15	2 37	Oradea-Mare <small>pleacă</small>		2 18	7 14	2 06	3 58	1 22
Bors	"	—	—	11 50	11 22	2 48	Velenţa	"	2 25	—	2 30	4 05	1 31
M.-Keresztes	"	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Oşorheiü	"	—	—	2 41	4 16	1 46
M.-Peterd	"	—	—	12 15	11 50	3 38	Teleagd	"	2 50	7 43	3 03	4 38	2 19
Berettyó-Ujfalu	"	3 18	9 22	12 29	12 05	4 16	Aleşd	"	†3 04	†7 56	3 21	4 56	2 50
Sáp	"	—	—	12 47	12 28	4 49	Vad	"	3 26	8 18	3 45	5 20	3 32
Bárand	"	—	—	1 01	12 42	5 15	Bratca	"	—	—	4 06	5 43	4 08
P.-Ladány	"	3 56	10 03	1 34	1 19	5 31	Bucea	"	—	8 51	4 27	6 04	4 36
Szolnok	"	5 32	11 44	3 35	2 37	—	Ciucea	"	4 16	9 07	4 58	6 31	5 03
Nagy-Káta	"	6 34	12 41	4 45	5	—	Huedin	"	4 52	9 37	5 32	7 16	—
Budapesta <small>soseşce</small>		7 50	1 50	6 20	7	—	Cluj <small>soseşce</small>		5 55	10 37	6 39	8 33	—

Oradea-mare, — Beiuş, — Vaşcou.

		Person.		Mixt.
Oradea-mare	pleacă	3	50	2 40
Felix	"	4	32	3 13
Cordău	"	4	50	3 27
Drăgeşci	"	6	30	4 45
Ceica	"	6	50	†5 00
Sombaşag-Rogoz	"	7	46	5 47
Hollod	"	7	58	5 58
Ginta	"	8	12	6 11
Şoim	"	8	38	6 36
Borz	"	†8	53	†6 50
B.-Ujlak	"	9	05	7 01
Şoncoiuş	"	†9	18	†7 13
Beiuş	"	10	04	7 47
Sudric	"	10	27	8 09
Lunca-Baiţa	"	10	58	†8 21
Vaşcou	soseşce	11	12	8 40

Vaşcou, — Beiuş, — Oradea-Mare.

		Person.		Mixt.
Vaşcou	pleacă	4	30	2 30
Lunca-Baiţa	"	†4	42	†2 43
Sudrici	"	5	09	3 12
Beiuş	"	5	37	3 52
Şoncoiuş	"	†5	58	†4 15
B.-Ujlak	"	6	10	†4 27
Borz	"	†6	19	†4 37
Şoim	"	6	35	4 58
Ginta	"	6	56	†5 19
Hollod	"	7	10	5 34
Sombaşag-Rogoz	"	7	31	6 03
Ceica	"	†8	07	6 49
Drăgeşci	"	8	26	7 17
Cordău	"	9	27	†8 31
Felix	"	9	40	†8 45
Oradea-mare	soseşce	10	11	3 19

Oradea-Mare—Arad.

		Person.			
Oradea-Mare	pleacă	10	20	4	7 30
Ósi	"	10	30	4	7 44
Less	"	10	48	4	8 06
Cefa	"	11	03	5	8 29
Salonta	"	11	26	5	9 08
Kötegyán	"	11	46	†5	9 37
Sarkad	"	11	57	6	9 51
Giula	"	12	21	6	10 21
Ciaba	"	2	23	7	4 32
Curtici	"	3	28	8	5 38
Arad	soseşce	3	55	8	6 05

Arad—Oradea-Mare.

		Person.			
Arad	pleacă	5	10	11	9 25
Curtici	"	5	39	11	10 07
Ciaba	"	6	40	12	11 50
Giula	"	7	27	3	5 26
Sarkad	"	7	47	3	5 56
Kötegyán	"	†7	56	3	6 09
Salonta	"	8	28	4	6 17
Cefa	"	8	42	4	7 47
Less	"	9	04	5	7 51
Ósi	"	9	21	5	8 16
Oradea-Mare	soseşce	9	32	5	8 31

Numerii cei groşi înseamnă timpul de la 6 ore seara până la 5 ore 59 de minute dimineaţa. — Numerii semnaţi cu † înseamnă staţiunile, unde trenurile numai condiţionat se opresc.